

Toppers zien potentie in Fries dammen

De Friese variant van het dammen heeft potentie. In Franeker boog een deel van de wereldkampioen zich met veel enthousiasme over 'oer alles'. Deze 'training' moet tot een serieuze WK in 2018 leiden.

Johan Vellinga

Franeker | Met als prachtig decor het stadhuis in Franeker viel het spel van het Friese spel de Russische wereldkampioen Alexander Georgiev en vice-wereldkampioen Jean Marc Ndjofang behoorlijk tegen. Het was de Drent Hans Jansen (vorig jaar ook deelnemer) die na zes rondes de beste was. „Echt goed ging het niet”, lacht Ndjofang uit Kameroen. „Dit was mijn eerste keer. Voorbereiding had ik niet. Ik heb echt meer training nodig.” Jansen won vooral dankzij zijn ervaring (twaalf partijen gespeeld). Georgiev werd knap tweede.

De toppers in het Friese spel speelden onderling hun wedstrijden. Recordkampioen Taeke Kooistra volgde met een schuin oog de veranderingen van de kampioenen in de andere variant. „Se pakke it gau op. Dat is moai om te sjen.” Hij is vol lof over organisator Marten Walinga die zoveel doet voor het Friese dammen en hij hoopt dat mannen als Ndjofang en Georgiev de sport serieuze willen gaan beoefenen. Hij juicht concurrentie toe en zou graag tegen de damtoppers spelen op een WK. „Dat soe prachtich wêze.”

‘Oer alles’ wil zeggen dat de dammers niet alleen scheef mogen slaan, maar ook horizontaal en verticaal. Dat creëert eigenlijk een heel nieuw spel. „Compleet anders”, aldus Ndjofang. De grote troef is de kleinere remisemarge. In het interna-

tionale spel eindigen teveel partijen in kamp. Is oer alles een alternatief? „Het is heel interessant, maar het is te vroeg om te concluderen dat de remisekans kleiner is”, meent Georgiev. „Eerst moet de sport maars eens professioneel beoefend worden door een brede top.” Het spel bevalt hem wel. „Het is niet leuker, maar anders.”

Een succesvolle overstap maken is zeker mogelijk. In Fryslân hebben de oud-Fries kampioenen in het gewone dammen, Tjalling Goedmoed en Foeke Tiemensma, bewezen in korte tijd op te kunnen klimmen naar een behoorlijk hoog niveau in de Friese variant. Tiemensma is inmiddels gepromoveerd naar de ‘redivisie’ van het Friese spel. Hij eindigde dit jaar als nummer vijf van Fryslân en won dit weekende de vierkamp en al zijn wedstrijden. „Hij wurdt wis in kear Frysk kampioen”, stelt Kooistra.

Bakemat moderne damspel

Het toeval wil dat Tiemensma ondermeer door het Grutmastertoernooi in 2009 in Franeker besloot het Friese spel te gaan spelen. Het was destijds de eerste keer dat Walinga het toernooi organiseerde. Toen naar aanleiding van het feit dat hij had ontdekt dat Franeker de bakemat is van het moderne damspel.

Het was het doel om de toppers een mooi podium te geven en kinderen een reden om te gaan dammen. Dat eerste lukt aardig, al valt de publieke belangstelling zaterdag tegen. Meer (jeugd)leden levert het nog nauwelijks op.

Hans Jansen (r.), die zich na zes speelronden winnaar mocht noemen van het Grutmastertoernooi dammen Fries spel, in het eindspeltornooi tegen mede-organisator ds. Liuwe Westra. Foto: Simon Bleeker.

In 2009 ging er ook weer een damclub ter ziele. Wirtum hield het voor gezien. Want laten we niet vergeten dat het Friese spel, ooit een florentinse sport in heel Fryslân, nauwelijks nog beoefend wordt. Ooit telde Fryslân 49 ‘Friese’ damclubs. Daarvan zijn er nog acht over met in totaal zo’n tweehonderd leden. Walinga ziet echter vooral mogelijkheden en ontwikkelde een basiscursus dammen Fries spel die in het Engels, maar ook nog in diverse andere talen uitgegeven zal worden. Straks heb je dus über alles, sûr tout, o bce, over everything of sobre toodo? Walinga lacht: „Litte wy it mar gewoan by Frian draughts hâlde.”

Walinga krijgt door zijn liefde voor het spel dingen voor elkaar. Dankzij gulle sponsors werkt hij in Franeker met een budget van 11.500 euro. Nu denkt hij aan het buitenland. „In Moskou is der elk jier in grut toernoai. Wy passe dêr goed by, seit Georgiev.”

En het Fries dammen heeft in Ivoorkust en Senegal toch al een poot aan de grond gekregen. En ook in Italië en Tsjechie wordt het spel beoefend dankzij de inspanningen van Walinga c.s. „Foar it earste jier dat wy oan de gong binne, binne dat al moaie risselaten. It is in sport dy’t ynternasjonaal echt potinsje hat. It Fryske spul hat alles.”

Walinga stelt dat het samenkomen van spelers uit verschillende damvarianten een enorme impact op een spel kan hebben. Het wereldkampioenschap in 2018 in Fryslân is nu het grote doel. Maar de toppers zijn (nog) niet bereid serieuze werk te maken van het Friese spel. „Ik heb niet veel vrije tijd en het kan ten koste gaan van mijn eigen spel”, stelt Georgiev. Walinga: „Se wolle wol, mar wy moatte soargje dat se in soad spylje kinne en dat wy goeie sports hawwe.” Meerwaarde dus in de vorm van aantrekkelijke toernooien en geld. „Der gaan wy foar soargjen. As jo neat besykje, dan krijje jo ek neat”